

DORENT

Sporen van het verleden

Het Sigmoidplan is een ambitieus project van Waterwegen en Zeekanaal NV en het Agentschap voor Natuur en Bos dat Vlaanderen beter moet beschermen tegen overstromingen van de Schelde en haar zijrivieren. Dat gebeurt onder meer met hoge, stevige dijken en een reeks gecontroleerde overstromingsgebieden. Maar ook de natuur krijgt bijzonder veel aandacht. In Dorent worden de graslanden van weleer hersteld. Die natte natuur kan meteen ook overtollig regenwater bufferen. Twee vliegen in één klap.

In het Sigmoidproject Dorent, tussen Zemst en Vilvoorde, trekken we volop de kaart van natuur. Veiligheidswerken om de omgeving tegen overstromingen te beveiligen, realiseren we verder stroomafwaarts in een ander Sigmoidproject, gelegen aan de Dijlemonding. Dat gebied vangt bij overstromingen het

overtollige water op, terwijl we in de Zennebeemden van Dorent alles op alles zetten om straks de soortenrijke graslanden te herstellen. 90 hectare natuur vormen we om tot een patchwork van natte wei- en hooilanden, houtkanten en waterpoelen. Wandelaars, maar ook ruiters zullen hun hart kunnen ophalen in de draslanden van dit stukje Zennevallei.

Het Sigmoidproject Dorent bestaat uit de natuurgebieden Dorent en het Nelebroek. Dorent, ten noorden van de Oude Zenne, is bezaaid met akkers en weilanden. Het Nelebroek ligt tussen de Oude Zenne en de gekanaliseerde nieuwe Zenne. Het is een waterrijke zone vol weilanden rond twee oude meanders: afgesneden bochten van de Oude Zenne.

Dit natte stukje Zennevallei is sinds mensenheugenis een graslandgebied. Met gerichte maatregelen realiseren we hier de Europese natuurdoelen. Zo transformeren we Dorent tot een gevarieerd natuurgebied met de zeldzame pimpernelgraslanden en de bedreigde kamsalamander als boegbeelden.

De realisatie van een Sigmoidproject doorloopt altijd een specifieke procedure. In Dorent kunnen we al een aantal stappen afvinken. Onlangs vroegen we de stedenbouwkundige vergunning aan. Dat is meteen ook de laatste stap voor de start van de werken.

> Wat houden de ingrepen precies in? Zitten er schatten in de bodem? Waar zitten we in het proces? Je leest het allemaal op de volgende pagina's.

 WATERVEILIGHEID

 NATUUR

 BELEVING

Bruisende poelen,
weelderig wetland

PAGINA 2

Wat zit er in de
bodem?

PAGINA 3

Welke timing
volgen we?

PAGINA 4

Bruisende poelen, weelderig wetland

Door bestaande poelen te herstellen, nieuwe poelen aan te leggen en de oude meander op te ruimen, geven we de natte natuur een boost. Graslanden maken we soortenrijker door de bodem te verschralen. Zo ontstaat een nog grotere trekpleister voor vogels en amfibieën.

Variatie troef

Knolsteenbreek, graslathyrus, of wat dacht je van de grote pimpernel? Die zeldzame planten duiken nu al hier en daar op in de unieke weidegebieden van Dorent. Maar de bodem bevat te veel voedingsstoffen: geen geschikt dieet voor zeldzame plantensoorten. Bovendien moeten ze opboksen tegen soorten die snel naar boven groeien en daardoor het meeste licht krijgen. Die domineren de grasmat. Om meer variatie in de graslanden te brengen, moeten we de bodem verschralen.

Less is more

Een schrale bodem remt de ontwikkeling van snelgroeiende grassen af, waardoor er meer planten kunnen gedijen. Het resultaat: een grasland dat open, dunner, lager en vooral bloemrijker is. Dorent bevat relictten van het zeldzame pimpernel-grasland, en dat willen we graag herstellen. Zo leveren we een bijdrage aan de Europese natuurdoelen. De vrolijke pimpernel met haar rood-paarse bloemen doet het erg goed op wat schralere bodem, net als tal van andere bijzondere soorten. Pimpernelgraslanden zijn van nature nat. Ze ontwikkelen zich op zware, lemige en kleiige bodemtypes, zoals in Dorent, waar bepaalde delen in het voorjaar kort onder water staan.

Afplaggen maar!

Hoe verschralen we de bodem? Door de voedselrijke bovenlaag weg te halen. Dat kan door te plaggen, te maaien en te stoppen met bemesten. Zo halen we fosfor, stikstof en andere overmatig aanwezige voedingsstoffen uit de bodem en kan het landschap zich weer ontwikkelen tot soortenrijke graslanden. In Dorent zullen we 10 hectare afplaggen.

Poelen vol leven

Met enkele poelen en een afgesneden rivierbocht (of 'meander') is het slecht gesteld. Daar gaan we de sliblaag verwijderen en de verontreiniging uit het water halen. Ook maken we de oevers van de meander op bepaalde plaatsen minder stijl. Zo krijgen waterplanten meer kansen om te groeien. Ook waterdieren die van de poel hun thuis willen maken, profiteren daarvan.

Nog op de agenda: een tiental nieuwe poelen graven om betere leefgebieden voor amfibieën te ontwikkelen. Om het hen helemaal naar de zin te maken, halen we de elzen en wilgen weg die de oevers van de poelen overschaduwden. Zo kunnen kikkers en salamanders genieten van de voorjaarszon. Het lost ook een ander probleem op: er zullen geen bladeren meer in de poel dwarrelen die voor schaduw én slib zorgen. Door deze ingrepen zal een oude bekende, de kamsalamander, zich beter thuis voelen in de plassen van Dorent.

Wat zit er in de bodem?

In de bodem van Dorent zitten sporen van het stenen tijdperk verborgen. Dat ontdekten archeologen die sinds vorig jaar de poelen en een aantal percelen bestuderen. Ondertussen is de archeologische studie afgerond en is het eindrapport klaar.

Voor dat de grondwerken in een Sigmaproject starten, gebeurt er altijd een archeologisch onderzoek. Dat is een vereiste om een stedenbouwkundige vergunning aan te vragen. In Dorent is het onderzoek afgerond, en er is een kleine ontdekking gedaan.

Duik in de geschiedenis

Om zich voor te bereiden op het veldwerk in Dorent doken de onderzoekers in het archief. Ze gingen aan de slag met documenten over de geschiedenis van de streek. Vervolgens voerden ze steekproeven uit: op bepaalde plaatsen werd er geboord, waarna de archeologen een lijst maakten van alle aanwezige sporen in de bodem. Aan de hand daarvan besloten ze welke locaties het onderzoeken waard waren.

Stenen tijdperk

Dorent ligt langs een Romeinse heerweg tussen Asse en Elewijt. In de regio werden al restanten opgegraven van hoeves, kasteeldomeinen en dorpskernen. In Dorent laat vooral de prehistorie sporen na. Via boringen in de bodem vonden archeologen vuursteenfragmenten uit de steentijd. Het zou dus kunnen dat er zich ooit een vuursteensite bevond. Dat is een plaats waar onze voorouders vuurstenen bewerkten. Om dat na te gaan zou er meer onderzoek nodig zijn. Om het archeologisch erfgoed te bewaren, zullen we in de poel waar de fragmenten gevonden zijn geen werken uitvoeren.

In Dorent zijn vuursteenfragmenten gevonden.

Welke timing volgen we?

Vooraleer de graafmachines het terrein op kunnen, ronden we het milieuhygiënisch bodemonderzoek af. Wat dat bodemonderzoek ons leert? Of de bodem verontreinigd is en hoe we het uitgraven en weer

aanvullen van de bodem moeten regelen. Daarna rest er nog één stap: de goedkeuring van de stedenbouwkundige vergunning. Die aanvraag hebben we samen met een nota over het archeologische onderzoek ingediend. We vermoeden dat we de vergunning over ongeveer een half jaar kunnen krijgen. Daarna kunnen we de werken aanbesteden en een aannemer selecteren. Dat kan gebeuren

rond de jaarwisseling. In 2018 kunnen de werken dan starten.

Augustus en september zijn de meest geschikte maanden om aan de slag te gaan. Het is dan relatief droog in het doorgaans natte Dorent. Nog meer nattigheid bemoeilijkt de werken. Bovendien lopen we in natte omstandigheden het risico dat we de bodem beschadigen.

2014

- Opmaak inrichtingsplan
- Uitwerking flankerend landbouwbeleid
- Bodemonderzoek

2015

- Infomarkt

2016

- Milieuhygiënisch bodemonderzoek
- Archeologisch onderzoek

2017

- Aanvraag stedenbouwkundige vergunning
- Opmaak uitvoeringsbestek

2018

- Uitvoering van de werken

CONTACT

Meer informatie over het Sigmaproject Dorent vind je op: www.sigmaplan.be/dorent

Met vragen kun je terecht bij: **Agentschap voor Natuur en Bos**
Elias Verbanck, projectleider
elias.verbanck@lne.vlaanderen.be
09 276 20 43

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever
Waterwegen en Zeekanaal NV
Afdeling Zeeschelde
Ir. Wim Dauwe
Lange Kievitstraat 111-113 bus 44
2018 Antwerpen

Redactie
Pantarein in samenwerking met Tractebel
Uitgave maart 2017
Gedrukt op gerecycleerd papier

Copyright beelden
Bart Dewaele, Yves Adams,
Agentschap voor Natuur en Bos,
Agentschap Onroerend Erfgoed,
Waterwegen en Zeekanaal NV